

Ēnu diena – iespēja ielūkoties profesiju aizkulisēs

Jana Skrivļa-Čevere

4. aprīlī visā Latvijā aizvadīta Ēnu diena. Latvijā tā norisinās jau vairāk nekā 20 gadus – kopš 2001. gada, un to organizē Junior Achievement Latvia. Projekta būtība ir tāda, ka ēnu devēji – uzņēmumi, iestādes un organizācijas – publicē vakances, kurām tad arī skolēni var pieteikties. Tīmekļvietnē <https://enudiena.lv/> lasāms, ka pasākumā ik gadu piedalās līdz pat 35 tūkstošiem skolēnu.

Ēnu diena ir starptautiski atzīta un visā pasaulē populāra karjeras izglītības programma, kas ļauj gūt reālu ieskatu dažādās profesijās, ieskatīties darba ikdienā un saņemt ieteikumus sava karjeras ceļa plānošanai, tādējādi pieņemot pieredzē balstītus, pārdomātus un mērķtiecīgus lēmumus par savu iespējamo karjeru nākotnē. Turklāt Ēnu diena noteikti ir arī labs veids, kā izglītības procesā iekļaut karjeras jautājumus, rosināt jauniešus plānot savu nākotni jau skolas laikā, sekmēt jauniešu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū nākotnē. Tā ir unikāla iespēja iepazīt darba vidi, vērot profesionāļus darbībā, uzdot jautājumus un aprunāties ar attiecīgās jomas pārstāvjiem, tā uzzinot, piemēram, to, kam īpaši jāpievērš uzmanība jau skolas laikā, iespējams, izvēloties padziļinātāk apgūt kādus noteiktus mācību priekšmetus. Tā ir iespēja redzēt reālo darbu, ne tikai nereti romantizēto vai stereotipisko tā pusi, apzināties izaicinājumus, ar kuriem jā-saskaras, un pārdomāt, vai šīs profesijas specifika patiešām atbilst skolēna stiprajām pusēm un interesēm.

Uzrunāju trīs Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas skolnieces, vaicājot, kuru reizi piedalās Ēnu dienas pasākumos, kādas profesijas pārstāvjus ēnoja un kāpēc šāda izvēle, kā arī kā noritēja ēnošana un kādi secinājumi radušies.

Keitija Patrīcija Kokina, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas 9.b. klases skolniece:

«Šogad pirmo reizi piedalījies Ēnu dienā un ēnoju Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) darbiniekus Daugavpilī. Izvēlējos šo profesiju, jo mani interesē medicīna – īpaši situācijas, kur vajag ātri rīkoties un palīdzēt cilvēkiem. Mums bija iespēja apskatīt ātrās palīdzības mašīnas un pašiem pamēģināt sniegt pirmo palīdzību. Ļoti patika redzēt, kā strādā komanda – visi mierīgi, ātri un profesionāli. Tas mani iedvesmoja vēl vairāk domāt par nākotni medicīnā. Noteikti gribu piedalīties arī nākamgad, jo Ēnu diena palīdz saprast, kāda ir īstā darba dzīve. Iesakau piedalīties visiem – tā ir forša un noderīga pieredze, ko skolā nevar iegūt!»

Keitija Patrīcija (attēlā pirmā no labās) ēnoja Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbiniekus Daugavpilī

Estere Ščucka, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas 11.B klases skolniece:

«Ēnu dienā piedalos jau trešo reizi. Pirmo reizi – 2023. gadā – ēnoju Preiļu slimnīcā, kur iepazinājos ar terapijas māsas darbu. Otro reizi devos uz Jēkabpils reģionālo slimnīcu, kur ēnoju anesteziologu.

Šogad man bija iespēja ēnot tiesnesi Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Senātā, Rīgā. Šo profesiju izvēlējos, jo tieslietas mani interesē jau kopš pamatskolas. Vēlējos gūt praktisku ieskatu tiesneša darba vidē un paplašināt savas zināšanas, lai labāk izprastu šīs profesijas pienākumus un ikdienas izaicinājumus.

Dienas sākumā tikāmies ar Augstākās tiesas priekšsēdētāju Aigaru Strupiņu, kurš mums pastāstīja par Latvijas tiesu sistēmu, Augstākās tiesas darbu un tās pamatfunkcijām. Vēlāk Senāta Krimināllietu departamenta senators Aivars Uminskis vadīja tiesas procesa izspēli, kurā tika izskatīta krimināllietā par velosipēda zādzību. Mums bija iespēja iejusties dažādās lomās – tiesneša, prokurora, aizstāvja, apsūdzētā, cietuša

Estere (attēlā pirmā no kreisās) ēnoja tiesnesi Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Senātā, Rīgā

un liecinieka. Šī aktivitāte man šķita visinteresantākā, jo deva iespēju ne tikai redzēt, kā norit tiesas process, bet arī pašiem skolēniem tajā aktīvi piedalīties pieredzējuša tiesneša vadībā.

Dienas turpinājumā devāmies pie saviem ēnu devējiem. Es biju pie Civillietu departamenta senators Dzintars Baltas. Mums bija iespēja uzdot interesējošos jautājumus par tiesneša darba specifiku, un šī saruna bija ļoti vērtīga. Senatore dalījās pieredzē vēl vairāk nostiprināja manu in-

teresi par jurista profesiju.

Dienas noslēgumā izstaigājām vēsturiskās Tiesu pils gaitenī, ielūkojāmies tiesu zālēs un apmeklējām Augstākās tiesas muzeju.

Noteikti plānoju piedalīties Ēnu dienā arī nākamgad, kamēr vēl ir šāda iespēja. Uzskatu, ka tā ir ļoti vērtīga pieredze, kas palīdz labāk sagatavoties nākotnei, kā arī sniedz iedvesmu turpmākajai izglītībai un profesionālajai attīstībai. Iesakau ikvienam jauniešiem izmantot šo iespēju – tā patiešām ir vērtīga!»

Rasa Skrivļa-Čevere, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas 9.b. klases skolniece:

«Šogad Ēnu dienā piedalījies pirmo reizi. Ēnoju Mākslinieciskās un pasākumu nodaļas vadītāju Latgales vēstniecībā GORS, Rēzeknē.

Izvēlējos tieši šo profesiju, jo, atnākot mācīties uz ģimnāziju, mani vienmēr interesējis, kā notiek dažādu pasākumu organizēšana un vadīšana. GORS bija iespēja redzēt, kā tas notiek lielākai auditorijai, kādi ir konkrētie pienākumi un kas būtu jāzina, lai strādātu šajā profesijā un sfērā.

«Ēnām» diena sākās pēcpusdienā vienā apvienotā grupā – gan mārketinga un komunikācijas nodaļas vadītāja «ēnām», gan manas izvēlētas profesijas – pasākumu nodaļas vadītāja – «ēnām» – ar ekskursiju pa telpām, kas ikdienā pieejamas tikai personālam. Atmiņā noteikti visvairāk iespiedusies iespēja redzēt Lielo zāli no 19 metru augstuma, ko parasti redz tikai gaismotāji un skaņotāji.

Pēc 30 minūšu ekskursijas devāmies uz mūsu izvēlētas profesijas darbinieku ikdienas darbvietām. Man un pieciem citiem skolēniem tas bija atvērta tipa birojs ar daudziem resursiem, kas veicina radošu domāšanu, proti, daudz un dažādas grāmatas, daudz krāsu, burtu un citu lietu.

Rasa (attēlā piektā no labās) ēnoja Mākslinieciskās un pasākumu nodaļas vadītāju Latgales vēstniecībā GORS, Rēzeknē

Uzzināju patiešām daudz un sapratu to, ka profesija nav nemaz tik viegla, kā no sākuma varētu šķist. Lai veiksmīgi pildītu visus darba pienākumus ir jāzina visi likumi, licences, jāplāno pasākumu kalendārs pat vairāk nekā gadu uz priekšu, jābūt lielai stresa un spriedzes noturībai, jo visu dienu tev zvana un raksta dažnedažādi cilvēki par savām problēmām un jautājumiem par pasākumiem, ko jāprot risināt pēc iespējas ātrāk, tāpēc arī jābūt komunikablam un saprotīgam. Turklāt cilvēki, kas strādā GORS šajā profesijā, ir arī tie, kas sagaida un uzņem visus, kas uz-

stājas, tāpēc, piemēram, diena, kad uzstājas simfoniskais orķestris, būs burzmas pilna, tas nozīmē, ka jābūt orientēties pūlī un nodrošināt vajadzīgo, kā arī palīdzēt visiem.

Kāpēc pieminēju simfonisko orķestri? Jo dienas noslēgumā ēnotājiem bija iespēja satikt Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra galveno diriģentu Tarmo Peltokoski un baudīt viņa diriģēto koncertu.

Noteikti plānoju piedalīties Ēnu dienā arī nākamgad un ieteiktu to darīt arī visiem citiem, jo tas palīdz gūt ieskatu jebkurā profesijā un saprast, vai tas tiešām ir tas, ko tu vēlies darīt nākotnē.»

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Ēnu diena – iespēja ielūkoties profesiju aizkulisēs» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds

ĒNU DIENA

JA
Latvia

ENUDIENA.LV

ĒNU DEVĒJU PIEDĀVĀTĀKĀS

PROFESIJAS (PĒC VAKANČU SKAITA):

Policijas inspektors	– 324;
Ugunsdzēsējs glābējs	– 196;
Jurists	– 173;
Programmētājs	– 164;
Farmaceits	– 146;
Iestādes vadītājs / ģenerāldirektors / direktors	– 141;
Sporta treneris	– 139;
Sabiedrisko attiecību speciālists	– 136.

13048

VAKANČES

ĒNOTĀJU PIEPRASĪTĀKĀS PROFESIJAS (PĒC PIETEIKUMU SKAITA):

Policijas inspektors	– 296;
Jurists	– 295;
Fizioterapeits	– 212;
Programmētājs	– 209;
Gaisa kuģa stjuarts	– 195;
Kinologs	– 161;
Televīzijas / radio raidījuma vadītājs	– 161;
Ugunsdzēsējs glābējs	– 150.

2299

ĒNU DEVĒJI

AKTĪVĀKĀS PILSĒTAS UN NOVADI (PĒC PIEDĀVĀTO VAKANČU SKAITA):

Rīga	– 5423;
Jelgava	– 879;
Daugavpils	– 423;
Mārupes novads	– 422;
Rēzekne	– 353;
Ogres novads	– 308.

AKTĪVĀKĀS PILSĒTAS UN NOVADI (PĒC ĒNOTĀJU PIETEIKUMU SKAITA):

Rīga	– 7089;
Jelgava	– 848;
Mārupes novads	– 798;
Daugavpils	– 325;
Rēzekne	– 203;
Ogres novads	– 197.

22178

REĢISTRĒTIE SKOLĒNI

AKTĪVĀKĀS SKOLAS

Jelgavas Valsts ģimnāzija	– 721;
Rīgas Valsts 3. ģimnāzija	– 506;
Rīgas Valsts vācu ģimnāzija	– 478;
Salaspils 1. vidusskola	– 423;
Rīgas Valsts klasiskā ģimnāzija	– 415;
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija	– 395.

UZZIŅAI

Ēnu dienas mērķis: jauniešiem – nākotnes darba ņēmējs vai darba devējs, kurš pieņem pārdomātus, apzinātus un informētus lēmumus par savas karjeras izvēli, plānošanu un vadību, ir motivēts profesionālajai pilnveidei, panākumiem un aktīvai iesaistei sabiedrības labklājības veicināšanā.

ĒNU DIENAS UZDEVUMI:

- Attīstīt individuālās karjeras plānošanas un vadības prasmes.
- Paplašināt redzesloku un izpratni par profesijām un karjeras iespējām.
- Sagatavot skolēnus darba tirgum.
- Nodrošināt praktisku pieredzi darba vidē.
- Demonstrēt saistību starp izglītību un karjeru.
- Veicināt profesionālo izaugsmi un motivāciju.
- Stiprināt sadarbību starp izglītības iestādēm un uzņēmumiem, iestādēm, organizācijām un sabiedrību.